

ERIK BORGMAN

Bijeen in Jezus' Naam

Overweging Dominicuskerk, Utrecht, 7 september 2014

gelezen: Ezechiël 33,1-9; Psalm 95
Romeinen 13,8-10; Matteüs 18,15-20

1.

'Waar er twee of drie in mijn Naam bijeen zijn', zegt Jezus, 'daar ben ik in hun midden.' Deze belofte is wat ons hier bijeen brengt, dit doet ons samenkomen, laat ons naar woorden zoeken en soms met de verlegenheid die in onze hedendaagse lichamen is geslopen, oude gebaren herhalen. Wij zijn hier omdat we geroepen zijn, dat we door *hem* geroepen zijn, een plaats te zijn waar Hij kan verblijven, waar zijn Naam verblijf kan vinden. Wij zijn hier uiteindelijk niet om inspiratie op te doen, al kan die inspiratie wel een teken zijn van zijn aanwezigheid. Wij zijn hier uiteindelijk niet omdat wij daar zelf behoefte aan hebben, al vormen onze behoeften ook onze toegang tot het verlangen van de wereld, de Stem die in en door alles en met alles roept: *maran atha* – de Heer komt, kom, Heer. Wij zijn hier omdat God mensen eraan wil herinneren dat zij bestaan ter ere van hem; om er allereerst zelf aan herinnerd te worden en dan temidden van de wereld er een herinnering aan te zijn. dat wij mensen niet van onszelf zijn. "Alles is van jullie", schrijft Paulus aan de christenen van Korinte, 'maar jullie zijn van Christus en Christus is van God' (1 Korinte 3:22-23). Zo is via ons en via de Gezalfde alles van God en komt langs deze weg tot zijn bestemming.

We mogen in zijn Naam samenkomen, zegt Jezus. Jezus' Naam betekent: God is redding, God redt. En dat schept verplichtingen. Het evangelie van vandaag wordt in het evangelie van Matteüs voorafgegaan door de parabel van het ene afgedwaalde schaap, waarvoor de herder zijn kudde in de steek laat om het te gaan zoeken en waarover hij, als het gevonden is, buiten zichzelf is van vreugde (Matteüs 18,12-14). God redt. Zo moeten de leerlingen van Jezus in zijn Naam redden: erop uittrekken om te zoeken en te vinden wie verloren lopen voortdurend duidelijk te maken dat wij niet aan onszelf zijn overgelaten. Waar wij in ons samenleving op het moment telkens opnieuw te horen krijgen dat wij geen betekenis hebben en van geen enkele waarde zijn, als wij onszelf deze betekenis niet weten te geven en deze waarde niet aan anderen weten te bewijzen, daar zit het in Jezus' Naam heel anders. God zet alles op het spel om ons, om elk mens te vinden, zoals Jezus alles op het spel heeft gezet, tot en met zijn leven. In de ruimte van Jezus' Naam krijgt iedereen waarde en betekenis en kan in de ruimte die dit geeft tot bloei komen.

In deze ruimte vinden diepe verlangens hun plaats en hun vervulling. In deze ruimte kan Gods stem worden gehoord en worden gehoorzaamd. In deze ruimte kan het onmogelijke worden gevraagd en op onverwachte wijze waar worden. Het is onze taak op onze manier deze ruimte te belichamen.

2.

Dat wat goed is niet een kwestie is van smaak, maar dat het goede verplichtingen schept, dat wij onszelf zouden moeten laten aanspreken door en elkaar zouden moeten aanspreken op deze verplichting: het is in onze cultuur nog maar moeilijk na te voltrekken. Toch weten we het nog wel. Velen onder ons worden geplaagd door schuldgevoel als iets waar zij bij betrokken zijn misloopt: heb ik er wel voldoende aan gedaan om het te voorkomen, heb ik wel voldoende opgelet om de signalen te zien van wat er aan de hand was, heb ik anderen wel voldoende op hun verantwoordelijkheid aangesproken? Maar kunnen wij dat schuldgevoel nog begrijpen? Kunnen wij aan onszelf en elkaar nog uitleggen dat het een gestalte is van Gods passie voor het goede, Gods liefde voor mensen, Gods wil om zijn eer

te vinden in de uitbloei van het leven van hetgeen Hij geschapen heeft? Als God in de eerste lezing tegen Ezechiël zegt dat het diens plicht is tegenover anderen Gods oordeel uit te spreken, dan zit daar de overtuiging achter dat wij mensen tot taak hebben elkaar zoveel als maar in ons vermogen ligt de mogelijkheid te geven aan onze roeping te beantwoorden: te strijden tegen het kwade en ons in dienst te stellen van het goede. Waarachtig en ten volle menszijn is naar Bijbelse overtuiging niet: kunnen doen wat je wil. Volledig menszijn betekent vrij zijn om het goede te dienen, voor de waarheid te buigen, ook als die je niet welgevallig is, je te laten gezeggen door wat hier en nu gebeuren moet, ook al had je andere plannen. Goed menszijn bestaat in gehoorzaamheid.

De vraag is dan natuurlijk hoe je erachter komt waaraan je gehoorzaam dient te zijn, hoe je goed luistert en hoort wat je gezegd wordt. Het antwoord van het evangelie van vandaag is: door in Jezus' Naam te blijven, door leven in het besef dat God redt en door je te laten inschakelen in Gods reddende kracht. Wie dat onder ons niet doet, die moet eerst onder vier ogen en vervolgens in ons midden terecht gewezen worden om als dat niets uithaalt desnoods en met pijn in het hart te worden behandeld als – in de woorden van Jezus – 'een heiden en een tollenaar'. Hierbij moeten we wel bedenken dat Jezus zich door een Kananese, dat wil zeggen een heidense vrouw liet overhalen bij haar dochter de demonen uit te drijven (Mt. 15,22-28) en dat Hij een vriend werd genoemd van tollenaars en zondaars (Mt. 11,19). We moeten ook bedenken dat op het evangelie van vandaag de passage volgt, waarin Petrus vraagt hoe vaak hij moet vergeven en Jezus zegt: tot zeventig maal zeven maal (Mt. 18,22). Dat wil zeggen: wanneer je ook maar om vergeving wordt gevraagd – we zullen de tekst volgende week horen. Bijeen zijn in de Naam van Jezus betekent bijeen zijn in een ruimte waarin steeds opnieuw wordt vergeven, telkens weer breuken worden hersteld en wonden worden geheeld, keer op keer zonden worden kwijtgescholden.

Het gaat dus nooit om het aanbrengen van een definitieve scheiding tussen wie wel en wie niet recht heeft op Gods liefde. Het gaat al helemaal nooit om *ons* oordeel over wie daar al dan niet recht op heeft. Het gaat om het oordeel van diegenen die ons in de ruimte van zijn Naam verzameld heeft, niet omdat wij dit ons op de een of andere manier zou toekomen, maar omdat Hij de mateloze en grenzeloze liefde van God belichaamt. Het komt ons niet toe deze grenzeloosheid te begrenzen, het is ons niet toegestaan deze mateloosheid op onze maat terug te snoeien. Waar we proberen dat wel te doen, hebben we de plicht elkaar daarop aan te spreken.

3.

Aan het begin van deze viering lazten we bij de apostel Paulus: 'Laat jullie enige schuld de onderlinge liefde blijven, want liefde vervult de hele Wet'. Liefde is de samenvatting van alles waartoe God, die niet alleen liefheeft maar in zichzelf liefde *is*, liefde is de samenvatting van alles wat God van ons vraagt teneinde elkaar en langs deze weg ook onszelf gelukkig te maken. Waar de liefde geschonden wordt, daar moet dat aanhangig gemaakt worden: in de wereld en in de kerk, op je werk en onder je vriendinnen of vrienden, in het maatschappelijke verkeer en binnen de schoot van je familie en gezin. Dat is moeilijk en eng, want je steekt je nek uit en je zult naar alle verwachting als spelbreker en stoorzender, als stichter van tweespalt en zelfs als verrader worden aangemerkt. Maar we kunnen niet anders: wat we in de ruimte van de Naam van Jezus horen, kunnen we niet geheim houden en moeten we naar buiten brengen; met de woorden van God tot Ezechiël: 'Wat jullie van Mij te weten komen, moeten jullie in mijn naam mededelen.'

Niet omdat, als wij haar niet zuiver bewaren en hoog houden, Gods liefde een stille dood zou sterven en Gods Geest mensen niet langer zou verzamelen in Jezus' Naam. God kan niet ophouden liefde te zijn en zal zich als liefde te kennen blijven geven. Maar wij zijn gehouden elkaar aan te spreken op wat tegen de Naam van Jezus ingaat, opdat onze

broeders en zuster zich niet, opdat wij onszelf niet aan het verkeerde binden. 'Wat jullie op aarde verbinden, zal ook in de hemel verbonden zijn', hoorden we Jezus in het evangelie zeggen, en omgekeerd: 'wat jullie op aarde ontbinden, zal ook in de hemel ontbonden zijn.' Wanneer je tijdens je leven de verbinding losmaakt met degenen die bij uitstek Gods redding nodig hebben, zal je ook bij het laatste oordeel van hen zijn losgemaakt. En aangezien Jezus zich onlosmakelijk verbonden heeft met de hongerigen en de dorstigen, de vreemdelingen en de naakten, de zieken en de gevangenen (Mt. 25,31-46), zullen degenen die zich van hen losmaken ontdekken dat ze ook van hem los zijn geraakt. Het volle leven dat in hem te vinden is, valt hen dan niet ten deel.

Vaak gaat dat losmaken sluipend en ongemerkt. Daarom weten wij, als wij onszelf enigszins kennen, dat het nodig is dat anderen ons terecht wijzen wanneer wij de ruimte van Jezus' Naam dreigen te verlaten. Want hoewel alleen in deze ruimte werkelijk leven te vinden is, hoewel in deze ruimte zichtbaar wordt dat mijn diepste wensen al vervuld zijn voor ik ze heb uitgesproken en wat ik ook maar verlang mij in God gegeven wordt, laat ik mij er telkens opnieuw toe verleiden mijn heil toch elders te zoeken. In succes en erkenning, in invloed en macht, in de menselijke wijsheid die in Jezus ontmaskerd is als dwaasheid voor God. Het maakt mij uiteindelijk doodongelukkig, maar ik ben blijkbaar niet in staat uit mijzelf te blijven bij wat mij gelukkig maakt: Gods liefde. Die mij gelukkig telkens opnieuw weet te vinden. – Dat het zo mag zijn.